

Adler, D. S., Bar-Yosef, O., Belfer-Cohen, A., Tushabramishvili, N., Boaretto, E., Mercier, N., Valladas, H., Rink, W. J., 2008, Dating the demise: Neandertal extinction and the establishment of modern humans in the southern Caucasus, *Journal of Human Evolution* 55: 817–833.

<https://doi.org/10.1016/j.jhevol.2008.08.010>

Balcer, B., 1992, O wpływie Profesora Stefana Krukowskiego na rozwój problematyki badawczej neolitu i wczesnej epoki brązu [in:] J. Lech, J. Partyka (eds.), *Prof. Stefan Krukowski (1890–1982): działalność archeologiczna i jej znaczenie dla nauki polskiej*, Ojców: 201–216.

Borkowski, W., 1992, Koncepcja Prof. Stefana W. Krukowskiego utworzenia i ochrony rezerwatu pragórnictwa w Krzemionkach [in:] J. Lech, J. Partyka (eds.), *Prof. Stefan Krukowski (1890–1982): działalność archeologiczna i jej znaczenie dla nauki polskiej*, Ojców: 225–232.

Bar-Yosef, O., Belfer-Cohen, A., Mesheviliani, T., Jakeli, N., Bar-Oz, G., Boaretto, E., Goldberg, P., Kvavadze, E., Matskevich, Z., 2011, Dzudzuana: An Upper Palaeolithic cave site in the Caucasus foothills (Georgia), *Antiquity* 5: 331–349. <https://doi.org/10.1017/S0003598X0006779X>

Biagi, P., Gratuze, B., 2016, New data on source characterization and exploitation of obsidian from the Chikiani area (Georgia), *Eurasiatica* 6: 9–35.

Douka, K., Higham, T., 2017, The chronological factor in understanding the Middle and Upper Paleolithic of Eurasia, *Current Anthropology* 58 (suppl. 17): 480–490.

<https://doi.org/10.1086/694173>

Ebert, M., 1925, Südrussland in Altertum, Bonn (after: Kozłowski, 1972: 7).

Jones, E. R., Gonzalez-Fortes, G., Connell, S., Siska, V., Eriksson, A., Martiniano, R., McLaughlin, R. L., et al., 2015, Upper Palaeolithic genomes reveal deep roots of modern Eurasians, *Nature Communications* 6(1): 8912. <https://doi.org/10.1038/ncomms9912>

Karczewski, M., 2013, Stefan Krukowski (1890–1982) – kustosz Państwowego Muzeum Archeologicznego w Warszawie, *Seminare* 34: 253–268. <https://doi.org/10.21852/sem.2013.34.17>

Karczewski, M., 2014, *Odwet* [in:] S. K. Kozłowski (ed.), *Stefan Krukowski i jego przygoda z PMA*, Warszawa–Łódź: 135–141.

Kozłowski, J. K., 1970, Górny paleolit w krajach zakaukaskich i na Bliskim Wschodzie. Cz. I. Geochronologia i zagadnienia początków górnego paleolitu [in:] *Problemy Archeologii Bliskiego Wschodu*. Prace Komisji Archeologicznej Oddziału PAN w Krakowie, Kraków: 121–142.

Kozłowski, J. K., 1972, Górny paleolit w krajach zakaukaskich i na Bliskim Wschodzie, Cz. II. Perodyzacja górnego paleolitu zachodnich krajów zakaukaskich, *Światowit* 33: 7–47.

Kozłowski, J. K., 1998, The Middle and the Early Upper Palaeolithic around the Black Sea [in:] T. Akazawa, K. Aoki, O. Bar-Yosef (eds.), *Neanderthals and Modern Humans in Western Asia*, New York: 461–482. https://doi.org/10.1007/0-306-47153-1_30

Kozłowski, S. K., 2007, *Stefan Krukowski. Narodziny giganta*, Warszawa.

Kozłowski, S. K., 2014, *Stefan Krukowski w wojennym Lwowie* [in:] S. K. Kozłowski (ed.), *Stefan Krukowski i jego przygoda z PMA*, Warszawa–Łódź: 125–126.

Krukowski, S., 1916, Peshchera Gvardzhilas-klde v Rgani, *Izvestya Kavkazkogo Muzeya* 10: 253–259.

- Krukowski, S., 1920, Pierwociny krzemieniarskie górnictwa, transportu i handlu w holocenie Polski. Wnioski z właściwości surowców i wyrobów. Cz. I, *Wiadomości Archeologiczne* 5: 185–206.
- Krukowski, S., 1921, Sprawozdanie z działalności państw. Urzędu Konserwatorskiego na okręg warszawski-południowy, *Wiadomości Archeologiczne* 6: 155–167.
- Krukowski, S., 1922, Pierwociny krzemieniarskie górnictwa, transportu i handlu w holocenie Polski. Wnioski z właściwości surowców i wyrobów. Cz. II, *Wiadomości Archeologiczne* 7: 34–67.
- Krukowski, S., 1923, Sprawozdanie z działalności państwowego konserwatora zabytków przedhistorycznych na okręg kielecki w 1922 r., *Wiadomości Archeologiczne* 8: 64–84.
- Krukowski, S., 1929, Kronika Konserwatora Zabytków Przedhistorycznych Okręgu Kieleckiego za rok 1924, *Wiadomości Archeologiczne* 10: 238–254.
- Krukowski, S., 1939, Paleolit [in:] S. Krukowski, R. Jakimowicz, J. Kostrzewski (eds.), *Prehistoria ziem polskich*, *Encyklopedia Polska* 4(1), Kraków: 1–117.
- Le Bourdonnec, F.-X., Nomade, S., Poupeau, G., Guillou, H., Tushabramishvili, N., Moncel, M.-H., Pleurdeau, D., et al., 2012, Multiple origins of Bondi Cave and Ortvale (NW Georgia) obsidians and human mobility in Transcaucasia during the Middle and Upper Palaeolithic, *Journal of Archaeological Science* 39(5): 1317–1330. <https://doi.org/10.1016/j.jas.2011.12.008>
- Lech, J., 1992, Stefan Krukowski i początki badań nad pradziejowym górnictwem krzemienia w Polsce (1919–1939) [in:] J. Lech, J. Partyka (eds.), *Prof. Stefan Krukowski (1890–1982): działalność archeologiczna i jej znaczenie dla nauki polskiej*, Ojców: 129–162.
- Lordkipanidze, D., Ponce de León, M. S., Margvelashvili, A., Rak, Y., Rightmire, G. P., Vekua, A., Zollikofer, C. P., 2013, A complete skull from Dmanisi, Georgia, and the evolutionary biology of early Homo, *Science* 342(6156): 326–331. <https://doi.org/10.1126/science.1238484>
- Makalatia, S., 1926, Sazogadoebriv formata ganvitarebis istoria [The history of the development of the social forms], Tyflis.
- Margherita, C., Oxilia, G., Barbi, V., Panetta, D., Hublin, J.-J., Lordkipanidze, D., Meshveliani, T., et al., 2017, Morphological description and morphometric analyses of the Upper Palaeolithic human remains from Dzudzuana and Satsurblia caves, western Georgia, *Journal of Human Evolution* 113: 83–90. <https://doi.org/10.1016/j.jhevol.2017.07.011>
- Meshveliani, T., Bar-Yosef, O., Belfer-Cohen, A., 2004, The Upper Paleolithic in western Georgia [in:] P. J. Brantingham, L. Kuhn, K. W. Kerry (eds.), *The Early Upper Paleolithic beyond Western Europe*, Berkeley, Los Angeles, London: 129–143.
- Morawski, W., 1992, Kompleks stanowisk paleolitycznych w Piekarach [in:] J. Lech, J. Partyka (eds.), *Prof. Stefan Krukowski (1890–1982): działalność archeologiczna i jej znaczenie dla nauki polskiej*, Ojców: 163–172.
- Nioradze, M. G., Otte, M., 2000, Paleolithique superieur de Georgie, *L'Anthropologie* 104: 265–300. [https://doi.org/10.1016/S0003-5521\(00\)80047-3](https://doi.org/10.1016/S0003-5521(00)80047-3)
- Partyka, J., 1992, Ojców i archeologia w latach 1871–1924 [in:] J. Lech, J. Partyka (eds.), *Prof. Stefan Krukowski (1890–1982): działalność archeologiczna i jej znaczenie dla nauki polskiej*, Ojców: 71–86.

- Pinhasi, R., Meshveliani, T., Matskevich, Z., Bar-Oz, G., Weissbrod, L., Miller, C. E., Wilkinson, K., et al., 2014, Satsurblia: New insights of human response and survival across the Last Glacial Maximum in the Southern Caucasus, PLoS ONE 9(10): e111271. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0111271>
- Pleurdeau, D., Moncel, M.-H., Pinhasi, R., Yeshurun, R., Higham, T., Agapishvili, T., Bokeria, M., et al., 2016, Bondi Cave and the Middle-Upper Palaeolithic transition in western Georgia (south Caucasus), Quaternary Science Reviews 146: 77–98. <https://doi.org/10.1016/j.quascirev.2016.06.003>
- Samsonowicz, J., 1923, O złożach krzemieni w utworach jurajskich północnowschodniego zbocza Gór Świętokrzyskich, Wiadomości Archeologiczne 8: 11–21.
- Schild, R., 1992a, Krótka acz skomplikowana historia pewnego rylcowa [in:] J. Lech, J. Partyka (eds.), Prof. Stefan Krukowski (1890–1982): działalność archeologiczna i jej znaczenie dla nauki polskiej, Ojców: 179–182.
- Schild, R., 1992b, Taksonomia wedle Krukowskiego [in:] J. Lech, J. Partyka (eds.), Prof. Stefan Krukowski (1890–1982): działalność archeologiczna i jej znaczenie dla nauki polskiej, Ojców: 95–102.
- Schild, R., Królik, H., Tomaszewski, J., Ciepielewska, E., 2011, Rydno. A Stone Age Red Ochre Quarry and Socioeconomic Center: A Century of Research, Warsaw.
- Schmidt, R., 1919, Russland in diluvialer Vorzeit, Korrespondenz-Blatt der Deutschen Gesellschaft für Anthropologie, Ethnologie und Urgeschichte 50, Braunschweig (after Nioriadze & Otte 2000: 33).
- Sobczyk, K., 1992, Stefana Krukowskiego koncepcja prądnika [in:] J. Lech, J. Partyka (eds.), Prof. Stefan Krukowski (1890–1982): działalność archeologiczna i jej znaczenie dla nauki polskiej, Ojców: 103–118.
- Sulgostowska, Z., 1992, Profesor Stefan Krukowski – badacz schyłkowo paleolitycznych pracowni krzemieniarskich w Gulinie i Noblu [in:] J. Lech, J. Partyka (eds.), Prof. Stefan Krukowski (1890–1982): działalność archeologiczna i jej znaczenie dla nauki polskiej, Ojców: 173–178.
- Tomaszewski, J., 1977, Środkowopaleolityczny “przemysł skalski” ze stanowiska Piekary III, MA thesis kept at IAUW, Warszawa
- Tomaszewski, J., 2004, Aperçus sur les matériaux du Paléolithique moyen du site III à Piekary [in:] E. Sachse-Kozłowska, S. K., Kozłowski (eds.), Piekary près de Cracovie (Pologne) Complexe de sites Paléolithiques, Kraków: 111–142.
- Tushabramishvili, D. M., 1960, Paleolithic Remains in Gvardjilas – Cave, Tbilisi.
- Tushabramishvili, N., Lordkipanidze, D., Vekua, A., Tvalcherlidze, M., Muskhelishvili, A., Adler, D. S., 1999, The Palaeolithic rockshelter of Ortvale, Imereti region, The Georgian Republic, Préhistoire Européenne, 15: 65–77.
- Tushabramishvili, N., Pleurdeau, D., Moncel, M.-H., Agapishvili, T., Vekua, A., Bukhsianidze, M., Maureille, B., et al., 2012, Human remains from a new Upper Pleistocene sequence in Bondi Cave (Western Georgia), Journal of Human Evolution, 62: 179–185. <https://doi.org/10.1016/j.jhevol.2011.11.001>
- Więckowska, H., 1992a, Wspomnienie o Profesorze Stefanie Krukowskim (1890–1982) [in:] J. Lech, J. Partyka (eds.), Prof. Stefan Krukowski (1890–1982): działalność archeologiczna i jej znaczenie dla nauki polskiej, Ojców: 29–40.

Więckowska, H. 1992b, Zarys problematyki badawczej wczesnych stanowisk piaskowych w rejonie Dębego [in:] J. Lech, J. Partyka (eds.), Prof. Stefan Krukowski (1890–1982): działalność archeologiczna i jej znaczenie dla nauki polskiej, Ojców: 183–194.

Zalewski, M., 1992, Program badań kopalń krzemienia pasiastego w ujęciu S. Krukowskiego [in:] J. Lech, J. Partyka (eds.), Prof. Stefan Krukowski (1890–1982): działalność archeologiczna i jej znaczenie dla nauki polskiej, Ojców: 217–225.